І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXIX. Ч. 30. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 15-го ЛЮТОГО 1962 — 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, FEBRUARY 15, 1962 No. 30. VOL. LXIX.

У ВАШИНГТОНІ ЙДУТЬ ПЕРЕСЛУХАННЯ В СПРАВІ НОВОЇ МИТНОЇ ПОЛІТИКИ

Вашингтон. — 13-го лютого почалися в будинку Тарифової Комісії переслухання в справі збільшення митних оплат від текстильних бавовняних товарів, чого домагається департамент рільництва, який охороняє домашній бавовняний промисл і продукцію бавовни в цій країні. Ці переслухання стягнули до старого будинку понад 100 осіб, бо це має вирішуватись не тільки справа бавовняного промислу в цій країні, але і доля урядового проєкту, щоб Конґрес признав Президентові право зменшувати торговельні тарифи з закордонними державами та тим способом вможливив урядові ЗДА якнайтіснішу торговельну співпрацю з 6-ма европейськими країнами, — членами Спільного Европейського Ринку Францією, Німеччиною, Італією, Голляндією, Бельгією і Люксембурґом. В залі були представники американської бавовняної промисловости, заінтересовані в імпорті закордонних бавовняних товарів, американські купці та представники закордонних країн, головним чином японці. Від Тарифової Комісії були 5 її членів. Переслухання почалися внеском адвоката бавовняної промисловости держав Европейського Спільного Ринку Вілліяма Дж. Барнґорда, який домагався не переводити жадних переслухань в справі збільшення мита на імпортовані текстильні товари. Комісія відкинула цей внесок і почала переслухання під проводом свого голови Бена Д. Дорфмана. Представник департаменту рільництва Роберт С. Шерман з'ясував становище свого департаменту, заявляючи, що імпорт текстильних бавовняних товарів внеможливлює здійснення бавовняної програми. Після того промовляв представник фармерів, які вирощують бавовну і представник бавовняної промисловости адвокат Карл Д. Лус, який пропонував негайно збільшити мито на імпортовані бавовняні товари, а після того провадити переслухання. В дійсності Комісія не має права зменшувати або збільшувати митні тарифи, вона може тільки пропонувати це Президентові, а він може ці пропозиції прийняти або відкинути, дивлячись на вимоги і закордонної політики. Представники бавовняної промисловости не мають великої надії на те, що їм вдасться добитись збільшення митних оплат на імпортовані бавовняні товари. Цього року в обороні бавовняної промисловости виступив департамент рільництва. Але президент Кеннеді вже кілька разів заявляв, що він за всяку ціну плянує добитися повновластей на те, щоб можна було зменшити мито від імпорту та тісно співпрацювати з вільними країнами Европи. Президент розуміє тих фармерів, які вирощують бавовну і знає вимоги бавовняного промислу, і тому ще на весні минулого року обіцяв допомогу тим всім, що потерпіли б внаслідок того, що збільшився б імпорт із закордону. Представник департаменту рільництва подав статистичні дані про імпорт бавовняних товарів, з яких виходить, що імпорт дещо зменшився в останньому році. Представники бавовняного промислу пропонують надзвичайне мито по 8.5 цента від фунта імпортованих бавовняних товарів, але немає виглядів, щоб на цю пропозицію погодився Президент.

Лет астронавта Ґленна знову відкладений

Астронавт Джан Г. Ґленн, мол., стоїть перед радаровою стежною антеною проєкту Меркурій в Кейп Канаверал на Флориді. Ця антена призначена для одержування повідомлень від Ґленна в той час, як він відбуватиме подорож довкола Землі.

Коков Біч, Флорида. — О першій годині по півночі 14-го лютого повідомили, що лет астронавта підполковника Джана Г. Глена знов відкладений тому, що не була відповідна погода на океані, де міг осідати астронавт після відбуття одного лету довкола Землі. Лет відкладено на 24 години, і він має відбутися в четвер 15-го лютого о год. 7:30 вранці, якщо погода буде відповідна і все інше буде в порядку. Це вже 8-ме відкладення лету, який мав відбутися перед Різдвом минулого року.

Мільйон осіб взяли участь в жалібній маніфестації в Парижі

Париж. — В минулий вівторок непроглядні маси народу, обраховані пресою на мільйон осіб, взяли участь в похоронах 4-ох жертв демонстрації з минулого четверга, коли-то в сутичках з поліцією згинуло 8 осіб, в тому числі три жінки й один 15-річний юнак. Чотири особи похоронено в родинних могилах поза Парижем. Спонзорами тієї жалобної маніфестації були комуністи, але поліція дала дозвіл на похоронний похід згори визначеними вулицями і тому до тієї леґалізованої маніфестації прилучились маси безпартійних парижан. Впереді йшла тільки одна музика, що грала похоронні марші, — зрештою похід йшов мовчазно і не було ніякого інциденту. Поліція була зосереджена в бічних вулицях і її не було видно. У поході, з-поза чільних політичних діячів, ішов колишній прем'єр Пієр Мендес-Франс і, очевидно всі комуністичні ватажки. З уваги на ту маніфестацію всі крамниці в Парижі, уряди і школи були до полудня закриті. Після обіду життя вернулось до нормального стану, включно з кількома новими вибухами пластичних бомб, підкинених правими екстремістами.

В похороні жертв останніх заворушень у Парижі взяло участь який мільйон людей. На фото: похоронний похід проходить вулицями міста поміж довгим шпаліром глядачів, що їх було яких 150.000.

ЗДА ВІДКИНУЛИ НОТУ ХРУЩОВА В СПРАВІ „ВЕРШИННОЇ" ЗУСТРІЧІ В ЖЕНЕВІ

Вашингтон. — З'єдинені Держави відкинули в минулий вівторок вночі ноту Хрущова, яка пропонувала, щоб 14 березня ц. р. приїхали до Женеви всі голови урядів чи навіть держав — усіх тих 18 країн, які будуть учасниками нової конференції про міжнародне роззброєння. Перед висланням відповіді на ноту Хрущова державний секретар Дін Раск нараджувався з британським і французьким амбасадорами Ормсбі Ґором і Ерве Альфаном. Коли британський амбасадор — за твердженням газет — дораджував „делікатну" стилізацію відповіді, то французький був за гострим тоном. Американська відповідь відкидаючи ідею теперішньої „вершинної" зустрічі в Женеві — не виключає такої зустрічі в майбутньому, коли конференція в справі міжнародного роззброєння зробить добрі поступи та коли зустріч голів урядів чи держав буде потрібна, щоб вирішити якусь поважну розбіжність становищ. Всі західні альянти визнали, що справи міжнародного роззброєння вимагають довгої, терпеливої і спокійної підготови фахівцями та що тій справі нічого не помогло б, коли 18 прем'єрів і президентів виголосили промови. Це вимагало б такого часу, що його тепер през. Кеннеді не може витратити з уваги на сесію Конґресу й заповіджені відвідини у Вашинґтоні різних закордонних достойників. Але західні альянти намагались в своїй відповіді залишити „відчинені двері" та не відмовлятись в принципі від такої вершинної зустрічі, щоб не викликати в широкому світі, зокрема серед поплентацьких невтральних, враження, що Захід відкинув „простягнену руку" Хрущова і його мирний жест. Всі західні політичні чинники погоджуються, що та остання пропозиція Хрущова мала пропаґандивний характер та що її подвійною ціллю було — зискати в Женеві нову трибуну для виступів Хрущова і похвалитись перед членами Центрального Комітету компартії СССР, що засідатиме 5 березня в Москві, що політика „співіснування" Хрущова має успіхи. Тексту американської відповіді ще не оприлюднено. Вся совєтська преса оприлюднила тексти англо-американської ноти з 7 лютого, яка пропонувала, щоб Женевську конференцію роззброєння відкрили 14 міністрів закордонних справ, та ноту Хрущова з 11 лютого ц. р.

Сенатори домагаються докладного слідства в справі літака „У-2"

Вашинґтон. — У зв'язку зі звільненням летуна Френсіса Ґері Поверса деякі члени Сенатської Комісії Закордонних Справ домагаються, щоб перевести докладне слідство про зістрілення в дні 1-го травня 1960-го року американського літака „У-2". Демократичний провідник в Сенаті сенатор Майк Менсфілд заявив, що він підтримує це слідство. Слідства домагаються сенатори - демократи Алберт Ґор із Теннесі і сен. Френк Ловші з Огайо. В справі літака „У-2" є три невияснені досі справи: 1) чи літак був дійсно зістрілений совєтською ракетою, як цим хвалився Нікіта Хрущов, чи він розбився внаслідок пожежі або механічних недостач; 2) яким способом цей літак дістався в руки совєтів майже непошкодженим, коли його зістрелено на висоті 60, 000 стіп?; 3) чому летун Поверс не використав можливости знищити літак, його камери і весь виряд, а, можливи, і себе самого, щоб ворог не здобув жадних відомостей. Сенатори заявляють, що Поверс не мусить особисто зізнавати, бо вісті можуть передати інформатори з департаменту оборони.

Спущено на воду 29-ий атомний підводний човен „Барб"

Паскаґула, Міссіссіпі. — 12-го лютого фльота спустила на воду вже 29-ий атомовий підводний човен Барб, який дістав назву від славного корабля з другої світової війни. Човен „Барб" коштував $50 мільйонів вже разом із атомовими реакторами. Представник фльоти заявив, що новий човен може швидше плисти від своїх попередників, та глибше занурюватися і бути більше „мовчазним". Його швидкість під водою виносить більше як 20 вузлів, і він може плисти більше як 60,000 миль без доповнювання пального. „Барб" має рури для випускання торпед по всій довжині човна. Підсекретар фльоти Пол Б. Фей заявив, що це спустили на воду „ще одну смертельну зброю" для ворогів. Промовляв також і контрадмірал Юджен Флокі, який був командантом бойового корабля „Барб" під час другої світової війни, і який був відзначений Медалю Чести як його командант.

● Президент Кеннеді оголосив тиждень від 18-го до 24-го березня Тижнем, в якому батьки і старші особи повинні з окремою увагою дбати про те, щоб діти не отруювалися різними ліками та залишеними старшими отруйними матеріялами. Цей тиждень запобігання отруті дітей звичайно відбувається в березні, і під час нього ведеться освідомну акцію серед батьків.

Савді-арабський король Савд відвідав Президента Кеннеді

Вашинґтон. — Савді - арабський король Савд, який від кількох тижнів перебуває в З'єдинених Державах, де він перейшов у Бостоні дві важкі операції — ока і кишок — та відбував реконвалесценцію на Флориді, прибув в минулий вівторок до Вашинґтону на одноденні відвідини президента Кеннеді. Президент очікував короля Савда на летовищі в Мериленді, відкіля обидва полетіли гелікоптером до Вашинґтону. Президент старався — за газетним твердженням — поінформуватись, чи існують можливості дальшого користування американською летунською базою в Джахрані в Арабії. Та база не є життьово необхідна Америці і тому Америка зобов'язалась була звільнити її в квітні ц. р., але тому, що вона віддалена тільки за 1 000 миль від совєтського південного кордону, то може мати поважне стратегічне значення у випадку війни.

Хрущов поїде, мабуть, до Женеви, без уваги на Кеннеді і Мекміллена

Москва. — Закордонні обсерватори в Москві переконані, що Нікіта Хрущов поїде на відкриття нової міжнародної конференції в Женеві 14 березня ц. р., без уваги на те, що през. Кеннеді, британський прем'єр Мекміллен і французький президент де Голь поставились — чи ще поставляться — неґативно до пропозиції щодо такої масової конференції „на вершинах" в справі роззброєння. Хрущов буцім-то рахує на те, що хоч західні держави, що їх він в своєму листі з 11 ц. м. назвав „країнами, приналежними до західних військових союзів", відмовляться від вислання туди своїх лідерів, то все ж знайдуться деякі, які це зроблять, та що він все одно матиме знову міжнародну трибуну для виголошення ще одної пропаґандивної промови. В отій Женевській конференції роззброєння візьмуть участь по 5 держав від Заходу (ЗДА, Британія, Франція, Канада й Італія), 5 від совєтського бльоку (СССР, Болгарія, ЧСР, Польща і Румунія) і 8 невтральних (Бразилія, Мехіко, Етіопія, Ніґерія, Бірма, Індія, Об'єднана Арабська Республіка і Швеція).

„Невтральна" Індонезія боронить в ОН режим Фіделя Кастра на Кубі

Об'єднані Нації. — Під час дебат в Політичній Комісії Об'єднаних Націй над скаргою Куби проти „З'єдинених Держав", які ніби загрожують Кубі збройною інтервенцією, забрав в минулий понеділок слово представник Індонезії Сукардіо Вірйопраното і боронив Кубу проти закидів щодо диктаторського режиму Фіделя Кастра. Названий речник Індонезії покликався на інтерв'ю президента Кеннеді, що його Президент дав редакторові „Ізвєстій" Аджубєєві 22 листопада мин. року. Президент ствердив тоді, що Фідель Кастро не репрезентує кубинського народу, бо не вийшов з виборів і не хоче перевести виборів. Індонезійський дипломат, маючи видно на увазі „керовану демократію" Сукарна в Індонезії, полемізував з твердженням, наче б в усіх країнах треба переводити демократичні вибори. Він запевняв, що в різних азійсько - африканських країнах стверджено, що демократична система їм не підходить, і тому радив визнати й кубинську „революцію" за доконаний факт.

В Джерзі Сиrі відбулися наради Відділів Надгудсонської Округи УНСоюзу

Джерзі Сиrі. — Минулої п'ятниці, дня 9-го лютого в приміщенні місцевого Народного Дому відбулися наради окружної ради відділів Надгудсонської округи УНСоюзу, яка об'єднує 9 місцевих Відділів, положених на терені Джерзі Сиrі, та 3 Відділи з Байону. Погана погода перешкодила приявності представників Відділів з Байону, тому нарада обмежилася до місцевих Відділів. Збори відкрив і вів голова окружного комітету, водночас голова місцевого Народного Дому, А. Шаран, а секретарем зборів був М. Баран. Приявні на зборах головний предсідник УНСоюзу Й. Лисогір та головний секретар Я. Падох дали огляд сучасного стану Українського Народного Союзу та Надгудсонської округи зокрема. Український Народний Союз в минулому році здобув великий організаційний успіх, приєднавши імпозантне число кругло 5.000 нових членів. В цій розбудові УНСоюзу взяла участь також Надгудсонська округа, серед якої на чоло вибився Відділ 25-ий, який зорганізувався й існує при видавництві „Свобода". Цей Відділ, заходами в першу чергу його секретарки пні К. Стецюк, здобув у минулому році 49 членів. Між заслуженими організаторами нового членства в окрузі знайшлися секретарі Відділів М. Баран, С. Ралн, П. Костик, І. Грабар, В. Савран, І. Довгань, Т. Литвиняк, М. Кормелюк й інші. Все ж поміж 12 Відділами округи 2 Відділи не здобули ніяких членів за весь рік. Приявні делеґати Відділів перевели дискусію над доповідями членів Екзекутиви УНСоюзу й обговорили плян нової конвенційної кампанії, яка триватиме до першого дня Конвенції, тобто до 21 травня ц. р. Ухвалено взяти активну та послідовну участь в цій кампанії, щоб її закінчити з повним успіхом. Дискусію закінчив голова округи запевненням Екзекутиви УНСоюзу, що Надгудсонська округа, на терені якої знаходиться осідок УНСоюзу, доложить усіх старань до того, щоб стати прикладом в цім конвенційнім році для всіх інших округ УНСоюзу. Після нарад в справі конвенційної кампанії на порядок дня прийшла справа гостини, яку місцева округа бажає зготовити для делеґатів 25-ої Конвенції УНСоюзу. Вирішено влаштувати зустріч місцевої союзової та ширшої громади з конвенційними делеґатами в приміщенні Народного Дому в Джерзі Сиrі в понеділок або у вівторок, 21 або 22 травня ц. р., у вечірніх годинах. Надгудсонська округа порозуміється щодо цього з метрополітальною округою в Ню Йорку, яка також готує зустріч місцевого громадянства з делеґатами Конвенції.

Українські футболісти і відбиванкарі перемагають

Минулої неділі, 11 лютого, футболісти філядельфійського „Тризуба" здобули важну та високу перемогу над Інтер Клюбом, своїм суперником Американської Футбольної Ліґи за перше місце. Перемогою 4:0 на грищі противника в Ню Йорку „Тризуб" сильно скріпив свою позицію лідера Ліґи.

УСК Ню Йорк закінчив свої мистецькі змагання Німецько - Американської Футбольної Ліґи з Грецьким С. К. такою ж самою перемогою 4:0. Здобуті точки допомагають УСК-ові держатися верхової трійки показника „Великої Десятки".

Жіноча дружина відбиванки „Чорноморської Січі" Ньюарк здобула третє місце в американському відбиванковому турнірі ІМКА, який відбувся минулої суботи у Плейнфілді, Н. Дж. В турнірі взяло участь 6 відбиванкових американських дружин та дві українські „Чорноморська Січ" та ІМКА Ню Гейвен (б. Довбуш). Третє місце і Чашу здобули змагуни „Ч. Січі" після ось таких вислідів відбутих зустрічей: „Ч. Січ" — ІМКА Ню Гейвен 1:1, „Ч. Січ" — Льокус Пойнт 0:2, „Ч. Січ" — Делавер Валі 2:0, „Ч. Січ" — Ваполетс, Балтімор 1:2, та „Ч. Січ" — Плейнфілд 1:0. Українська дружина ІМКА Ню Гейвен заняла в цьому турнірі 5-те місце.

Голляндія не погоджується на двосторонні переговори про Нову Ґвінею

Гааґа. — Голляндський уряд відкинув неофіційні пропозиції індонезійського уряду, щоб справу Нової Ґвінеї полагодити в тайних двосторонніх переговорах між Голляндією і Індонезією. З такою пропозицією один, ближче неназваний індонезійський міністер звернувся до члена голляндського сенату д-ра Леонарда де Ґу. Голляндський уряд стоїть на становищі, що за справу взявся генеральний секретар Об'єднаних Націй У Тант і він повинен нею далі займатися. Голляндці твердять, що тільки третя безстороння сторона зможе з успіхом посередничити, будучи приявною на відповідних спільних нарадах. Індонезія домагається від Голляндії передати їй Нову Ґвінею, що її вона вважає за інтеґральну частину своєї держави, погоджуючись вже на обмежену автономію для ново - ґвінейських папуасів, які не мають нічого спільного з мешканцями островів Голляндської Індії, що тепер становлять Індонезію.

Сніг на Сході, повінь в західніх стейтах

Ню Йорк. — В середу 14-го лютого у східніх стейтах падав сніг і був мороз, що утруднювало колову комунікацію по автострадах, які були слизькі. Одночасно на Заході в Каліфорнії, Айдаго, Неваді, Ютаг, Колорадо і Вайомінґу від кількох днів падав дощ і спричинив повені рік, внаслідок чого в одному тільки стейті Айдаго 3 600 осіб були без даху над головою. Червоний Хрест допомагав тим, що мусіли залишати загрожені мешкання. В Лос Анджелесі впродовж 6-ох днів впало понад 6 цалів дощу, а декуди дощу нападало аж 12 цалів. В Каліфорнії 20 осіб згинуло внаслідок злої погоди. Кільканадцять тисяч осіб є евакуйовані з загрожених водою місць.

В АМЕРИЦІ

● З Ріо де Жанейро повідомляють, що візита президента Хоао Ґулярта до ЗДА відбудеться не 9-го квітня, як давніше плянувалося, а 3-го квітня ц. р. Бразилійський уряд сподівається, що візита президента Ґулярта причиниться до покращання взаємин між ЗДА і Бразилією.

● Сенатор - демократ із Невади Говард В. Кеннон заявив, що вороги ЗДА за одного доляра можуть собі купити ті інформації про оборону цієї країни, які представник уряду уважав за оборонну тайну і про які він оповідав членам Сенатської Комісії Збройних Сил під присягою, що вони збережуть цю таємницю і нікому не будуть про цеї оповідати. Ці всі тайни є надруковані в книжці про федеральний бюджет, яку можна купити за один доляр.

● 63-річний посадник - демократ міста Філядельфії, Па., Ричардсон Ділворт повідомив про те, що він резиґнує зі становища посадника, бо вирішив старатися про кандидатуру на губернатора Пенсильванії. Посадником Філядельфії став голова Міської ради Джеймс Г. Дж. Тейт.

● Директор Корпусу Миру Сарджент Шрайвер заявив, що ним очолюваний Корпус у вересні 1962-го року матиме 5.000 членів. Тепер Корпус Миру має коло 800 членів, які є за кордоном, або які є готові до відходу на працю за кордон. Шрайвер казав, що всі ті країни, де працюють добровольці Корпусу Миру, висловили побажання, щоб їм прислати більше добровольців.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● Відкриття виставки акварель і рисунків Якова Гніздовського, відомого українського маляра і графіка, відбулося в понеділок, дня 12-го лютого ц. р., при численній участі відвідувачів. Виставка влаштована в ґалерії Гаррі Салпетер при 42 Іст 57-ма вулиця кожного дня крім неділь від год. 11-ої перед полуднем до 5.30 вечора.

● Відкриття виставки малярських праць Марґарети Грей - Дядюк відбудеться в неділю дня 18 лютого о год. 1-ій пополудні в залі ч. 31 Українського Народного Дому при 142 Другій Авеню у Ню Йорку (Домівка Союзу Українок Америки). Виставка триватиме від 18 лютого до 4 березня ц. р. і буде доступна для оглядання в суботи і в неділі від 1-ої до 8-ої вечора й у вівтірки, четверги і п'ятниці від 7-ої до 9-ої веч.

● Загальні Річні Збори Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку відбудуться в п'ятницю дня 16 лютого ц. р. у приміщенні Клюбу, замість щотижневого літературно - мистецького вечора. Початок о год. 8-ій веч.

У СВІТІ

● Антуана Ґізенґу, колишнього конґолійського віце - прем'єра, „неофіційно" арештовано за спробу відірвати від Конґа Східню провінцію та захопити владу в цілому Конґо, перевезено вже в п'яте місце його інтернування. З літниища Моанда на південний захід від столиці Конґа Леопольдвілю перевезено його на острівець на ріці Конґо Була Мемба. Конґолійський уряд боїться, щоб він не втік, або щоб його не викрали його звеличники і щоб не робив далі заколоту, — та водночас його бережуть перед лінчем збоку його фанатичних противників, з уваги на світову опінію.

● Совєти погрожують, що у випадку, як ЗДА почнуть атомові атмосферичні експерименти — Совєти також будуть їх продовжувати. Те, що плянована тепер віднова американських і британських атомових детонацій є лише наслідком минулорічної серії совєтських експериментів — большевики замовчують.

● Головний командант збройних сил НАТО генерал Лоріс Норстед заявив в інтерв'ю на сторінках італійського „Ля Націоне", що держави Північно - атлантійського союзу мусять мати такі сильні суходільні війська, щоб могли відбити совєтську атаку, поведену військами, і таку сильну атомову зброю, щоб можна виграти атомову війну. Зрештою, ген. Норстед висловив острах, що кожний совєтський наступ доведе до атомової війни.

● Конґолійський прем'єр Сиріль Адула, який перебував щойно в Америці, стараючись за гроші і технічну допомогу від Америки, заявився проти відновлення збройних дій міжнародного війська Об'єднаних Націй проти сецесіоністичної провінції Катанґи. Він поручав терпеливість у відношенні до свого противника — катанґійського президента Мойсе Чомбе, якому — мовляв — треба дати більше часу на виявлення доброї волі. Совєтський амбасадор в ОН Валеріян Зорін переконував Адулю, що треба скликати нове засідання Ради Безпеки для нових гострих резолюцій проти Чомба.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J

Провал пропагандивної затії

Лист Нікити Хрущова до президента Кеннеді з пропозицією, щоб 14-го березня ц. р., коли то в Женеві має початися нова 18-членна міжнародна конференція роззброєння, приїхали туди голови всіх 18-ох країн і з ними обов'язково президент З'єдинених Держав, — цей ніби „дуже ввічливий" лист є новою штучкою суто пропагандивного характеру. У ньому нема ані слова згадки про те, чи існують підстави сподіватися, що така масова конференція „на вершинах" приведе до будь-якого сутнього порозуміння в справі міжнародного роззброєння. Хрущов, — твердить преса, — настоює, що така важлива справа, як міжнародне роззброєння, повинна бути вирішена тільки головами держав, бо, мовляв, тільки вони, а не підлеглі їм урядовці, компетентні приймати такі історичні рішення.

Лист Хрущова формально є відповіддю на пропозицію ЗДА, Британії і Франції з середи минулого тижня, щоб на згаданій конференції роззброєння були приявні міністри закордонних справ країн - учасників і щоб вони за кілька днів перед тим відбули нараду про можливість виведення із сліпої вулиці справи договору про припинення ядрових експериментів. Президент Кеннеді уточнив і доповнив ту пропозицію на минулотижневій пресовій конференції, вказавши на необхідність мати ґарантію проти ламання атомового договору не тільки засекреченими ядровими експериментами, але й таємним приготуванням до таких експериментів. Президент пригадав при тому факт, що Москва протягом довгих місяців підготовлялась до минулорічної серії ядрових детонацій, коли в Женеві все ще велися переговори в справі атомового договору. Хрущов ні словом не згадав про це.

Переговори про міжнародне роззброєння тягнуться після останньої війни під патронатом чи на форумі Об'єднаних Націй так само безконечно й безуспішно, як тягнулися між двома світовими війнами на терені Ліги Націй. 6-го листопада 1957-го року Валеріян Зорін зірвав 5-членну міжнародну конференцію в справі роззброєння в Лондоні — формально конференцію Підкомісії ОН для роззброєння. Большевики роками авантюрувались на терені ОН щодо складу членів такої нової конференції. 18-го вересня 1959-го року Хрущов персонально, б'ючи черевиком по столі і іншими подібними виступами, вишантажував на Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй практично цілком нісенітну резолюцію про „генеральне і тотальне" міжнародне роззброєння. 21-го листопада того ж року устійнено врешті 10-членний склад нової міжнародної конференції в справі роззброєння у Женеві. Але 27-го червня минулого року большевики знову зірвали ту конференцію так само, як попереднім разом у Лондоні, якраз в момент, коли західні держави пред'явили новий деталізований плян. 13 грудня м. р. Зорін і Стівенсон погодилися, щоб на новій конференції брало участь 18-держав. Але справа не в числі учасників. Вона розбивається об засадничий спротив Москви піддатись міжнародній контролі, яка устійнювала б актуальний збройний стан та його ступневе скорочення. Патологічний страх большевиків перед „чужинецькими шпигунами" унеможливлює покликання до життя міжнародної контрольної системи, без якої західні держави ніяк не можуть погодитися на роззброєння, знаючи, що Москва явно або потайки ламає кожний мінародний договір.

Ясно, що коли не могли в цій справі „договоритися" п'ять держав у Лондоні і десять держав у Женеві, то й тепер нова конференція з 18-ох держав так само не має найменших виглядів на успіх. Пропозиція Хрущова стягнути до Женеви 18 голів держав має тільки пропагандивний, а не сутній характер. Вона є доказом злої, а не доброї волі Совєтів. Тому зрозуміло, що „запрошення" на ту вершинну конференцію відкинено. Кеннеді, Мекміллен і де Голь не поїдуть до Женеви на кивок Хрущова, щоб взяти участь в неповажному новому, Хрущовим заранжованому, пропаґандивному видовищі, без найменшої користи для справи роззброєння, а з надщербленням власної поваги та престижу репрезентованих ними країн.

Звільнення Поверса

Звільнення большевиками Френсіса Гері Поверса, пілота американського розвідувального літака У-2, зістріленого — за совєтськими інформаціями — ракетою над Свердловськом 1-го травня 1960-го року, було цілковитою несподіванкою для американської публічної опінії. Переговори в справі звільнення Поверса вели не офіційні чинники, але — з їх відома — взявся до тієї справи Джеймс Бріт Донован, адвокат совєтського шпигуна Рудольфа Абеля, викритого в 1957-му році й засудженого на 30 років тюрми за збирання і передавання Совєтам військових інформацій, в тому числі важливих атомових таємниць. Звільнення Поверса добився Донован взаміну за звільнення американцями з тюрми Абеля. Як своєрідну премію чи пак додаток до Поверса Донован дістав американського студента Фредеріка Прайора, що його засудив був східньонімецький суд за шпигунство в користь ЗДА. Усе це доводить, що Москві насправді дуже залежало на тому, щоб видобути з американської в'язниці свого шпигуна Рудольфа Абеля, і тому, мабуть, близькі до правди ті американські коментатори, які твердять, що Москва, добиваючись звільнення Абеля і віддаючи за нього Поверса, про можливість звільнення якого вона й слухати не хотіла, боялася, щоб Абель, сидячи в американській тюрмі, не почав надто багато говорити про совєтське шпигунство у ЗДА.

Добиваючись неоціненної для себе концесії з Абелем, большевики водночас використали справу звільнення Поверса для своїх власних пропаґандивних цілей, як вияв своєї „доброї волі", „великодушний жест" в сторону ЗДА й американського уряду, мовляв, вони це зробили для того, щоб . . . поліпшити взаємини між ЗДА й СССР. Однак, проголошуючи таке патетичне з'ясування, вони промовчали в своїх пресових та радіових повідомленнях для закордону і совєтського населення факт, що Поверса насправді виміняно за Абеля. Цією виміною і промовчанням того, що вона відбулася, большевики тільки підтвердили, що Абель був совєтським шпигуном, хоч досі рішуче це заперечували, називаючи процес Абеля містифікацією. З другого боку вони довели цим своє небажання признаватись перед світом і перед своїм же населенням, що існують не тільки американські, але й совєтські шпигуни, які „працюють" у ЗДА і в інших країнах Заходу з дуже широкому засягу.

Американська сторона п о т р а к т увала справу звільнення Поверса, що, як цивільний летун, виконував певні завдання Центральної Розвідчої Аґенції ЗДА і діставав за це місячно по $2.500 — дуже стримано й обережно. Переговори в справі його звільнення, як уже сказано, вела приватна особа, а не уряд. Державний секретар Раск потрактував успіх цих переговорів тільки як усунення деяких подразнень, а американська публічна опінія вважає, що це звільнення не означає якоїсь відлиги в холодній війні і що Москва мусить дати конкретніші й переконливіші вияви своєї доброї волі. Дехто трактує факт звільнення Поверса тільки як совєтський маневр, який має на меті стримати заплановане президентом Кеннеді відновлення атомових детонацій в атмосфері.

Справа Поверса має також внутрішній аспект. І урядові чинники, включно з конгресовими комісіями, і громадська опінія чекають від нього вияснень на низку нерозв'язаних досі питань, сполучених з невдачею його лету в травні 1960-го року, зокрема: чи був зістрелений його літак, а якщо був, то яким способом? чому він не знищив літака й себе і чому виступав на совєтському суді з заявами, що компромітували його та ЗДА? чому каявся у своїм „злочині"? Усі ці питання, без сумніву, будуть з'ясовані незабаром у висліді проведеного керівництвом ЦРА і конґресовими комісіями слідства. І тоді, мабуть, будуть виявлені різні справи, які доведуть ще раз неможливість будь-якого співіснування із Совєтами, як державою, що дотримується бандитських методів і шантажу в міжнародних взаєминах.

„ТАК, МИ ГОТОВІ ВМЕРТИ ЗА ВІРУ!"

Багато втоптаних стежок у селі Животівці на Вінниччині — звиваються вони попід тинами, біліють уздовж річки Живи, змійками розбігаються у поля. Хати, як колись були — під очеретом, соломою. Врядигоди — під черепицею-дахівкою або залізом. Там мешкає „начальство" — голова і секретар сільради, партійний секретар, колгоспні бригадири . . . Це — типове село на Вінниччині.

На початку цієї осени вернувся до рідного села Животівці комсомолець - активіст Михайло Линник. Закінчив він культурно - освітній технікум у Вінниці і приїхав сюди працювати як бібліотекар. Він, — пише кореспондент київської „Молоді України" — рішив „присвятитися великій справі — запалювати ентузіязмом земляків, вести їх уперед до комунізму".

Перше, що почув Михайло Линник, увійшовши до материної хати — звуки троїстої музики. Михайло вийшов на подвір'я. Вулицею повільно посувався весільний похід. Заквітчані дівчата, причепурені парубки, поважні дядьки й тітки в святковому одязі. Молоді несуть у руках велику ікону. Церковний хор гримить на всю вулицю . . .

Михайло запалав бажанням поборювати „релігійні забобони".

Наступного дня рішився він провести в бібліотеці „читацьку конференцію", щоб осудити на ній ці „забобони", „підняти маси" на боротьбу з релігією.

Через кілька днів після того в своєму щоденнику Михайло занотував: „Народ тут якийсь байдужий. Ніхто не хоче на конференції виступати. Книжки на полицях бібліотеки припадають пилом . . ." З цього запису Михайла Линника не видно, які саме книжки покриваються порохом. На Україні молодь по селах завжди цікавилась добрими книжками, отже треба думати, Михайло мав на думці політичні брошури та інші соцреалістичні твори .

П'ятнадцять кілометрів відміряв Михайло пішки до районової книгарні, щоб купити там для сільської бібліотеки рекомендовану йому у Вінниці антирелігійну повість Тендрякова „Чудотворна".

— Скажіть, будь ласка, „Чудотворна" у вас є? — запитав він книгаря.

— Ціла полиця! Цю книжку ніхто не купує, — відповів книгар.

Немає в Животівцях хати, — пише кореспондент „Молоді України", — куди б не заходив Михайло Линник. То розповість про 22-ий з'їзд партії, то про цілинні землі. І чи не в кожній хаті бачив він на стінах образи святих, обрамлені вишиваними рушниками . . .

Очевидно, на „ідеологічному відтинку" Михайлові не поселося. Ентузіязм його помалу згасав. Гострі репліки та насмішки дівчат і хлопців, колишніх шкільних д р у з і в, пригасили також його бажання виховувати „будівників комунізму" лекціями, антирелігійними та політичними книжками, „читацькими конференціями".

І Михайло перекинувся на інший відтинок — адміністративної діяльности. Не розуміючи всієї ганебности його моральної поразки, кореспондент „Молоді України" пише, що з Михайла вийшов знаменитий „дружинник", що він активно бореться тепер з хуліганами, паразитами та ледарями. „Він рідко тепер буває вдома — то в „дружині", то пішов з хлопцями самогонні апарати конфіскувати . . ."

В „Радянській Культурі" з 21-го січня ц. р. читаємо, що молодь села Збараж на Тернопільщині „перебуває в полоні попівських теревенів". Збаражани, пише кореспондент цієї газети, ходять до церкви, хрестять дітей, справляють усі релігійні свята. Місцевий клюб, — пише він, — міг би допомогти збаражанам позбутися релігійного дурману, але той клюб є лише облудою, подобою клюбу, і роботи в ньому фактично ніякої не ведеться. Немає в ньому жадного гуртка, а про лекції та масову роботу й говорити годі. Найбільше ж обурює кореспондента, що місцевим хором керує не хто інший, як . . . дяк Дмитро Дідуха. Дяка того напевно давно б з хору викинули, але — хто такого фахівця заступить? А хор на всіх районових фестивалях нагороди одержує . . .

В московських „Ізвєстіях" з 23-го січня ц. р. читаємо під многозначною назвою „Де треба вжити влади" статтю якогось Г. Волкова, яка пригадує часи середньовіччя. В шахтарському селищі біля залізничої станції Глуха двоє молоденьких дівчат Віра і Ксеня проголосили досмертну голодівку. Коли з'явились до них заалярмовані сусідами представники влади і лікар з санітарами, коли прилетів спеціяльно висланий з Москви кореспондент, вони голодували вже . . . двадцятий день. „Вони будуть голодувати, аж поки не припиниться гоніння на нас атеїстів, — заявила представникам совєтської влади їхня мати. „Так, ми готові вмерти за віру і справедливість!" — рішуче потвердили її дочки.

Віра і Ксеня, які своєю смертю рішили запротестувати проти зорганізованого комуністичною партією переслідування релігії — баптистки. Московська православна церква їх не задовольняє. Вони, народжені в роках третьої п'ятирічки, шукають Бога, як уміють.

Як же зареаґувала на цю потрясаючу подію совєтська преса? Вона апелює до прокурора, до виконкому, до міліції, які „занадто ліберальні супроти мракобісів". Московський кореспондент називає цих дівчат і їхню матір — шантажистками, які, мовляв, спекулюють смертю. Вже самий заголовок його статті „Де треба вжити влади" — розкриває поліційний характер урядової реакції на одчайдушний вчинок дівчат. „Гоніння!? — обурюється кореспондент. — У нас в Совєтському Союзі повна свобода відправляти релігійні обряди".

Протягом останніх двох років переслідування релігії в СССР набрало особливої гостроти. За цей час закрито там коло 2 000 церков, з того на самій лише Волині, як подає „Комсомольская Правда" — 180. На Черкащині зліквідовано 40 церков. В Одесі з 22 церков залишилось 12. В Києві зліквідовано духовну семінарію. Також закрито на Україні половину монастирів, зокрема в Києво-Печерській Лаврі. Останнім часом по містах і селах зарясніли на стінах домів антирелігійні плякати. Масовими накладами друкується антирелігійні брошури й книжки. В щоденній пресі мало не кожного дня вміщується статті, в яких роз'яснюється „шкідливість релігійних пережитків". В т. зв. домах культури і клюбах лектори - „фахівці" читають доповіді на теми „Чи є Бог?", „В чому шкода сектантства?" і т. д.

Найтяжче приходиться боротися большевикам з різного роду релігійними сектами — баптистами, адвентистами, суботниками, свідками Єгови та ін. Адміністраційними заборонами малощо можуть вони тут вдіяти, бо всі ці секти існують переважно нелеґально й напівлеґально, у н и к а ю ч и контролі совєтських чинників. І тому боротьба проти релігійних сект набирає вже іншого характеру — сектантам інкримінується контрреволюційну діяльність, ширення антирежимних . летючок, а свідкам Єгови — ще й зв'язок з Брукліном в Америці, де знаходиться їхня централя.

В. С-ко

ЗА МИР У СТАЛЕВІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ

В середу, 14-го лютого почалися переговори між представниками спілки Об'єднаних Сталеварів Америки і 11-ох великих сталеварень. Переговори ведуться в центрі сталевої промисловости, в Питсбурґу, Па. Закінчення теперішнього контракту припадає на 30-го червня ц. р., але, на домагання уряду президента Кеннеді, переговори почалися вже тепер, і новий контракт має бути готовий десь коло 1-го квітня.

У цих переговорах не беруть участи представники уряду, але на пресовій конференції 7-го лютого Президент заявив, що він тримає зв'язок із обома сторонами і старається вплинути на представників 930 000 зорганізованих сталеварів і 11-ох найбільших сталеварних компаній, щоб запобігти страйкові та привести до підписання нового договору про працю.

Ще минулого вересня Президент закликав власників сталеварень не підвищувати ціни на сталь, бо це може підсилити тиск на економіку країни в інфляційному напрямку. Президент заявив, що він впливатиме також на зорганізованих сталеварів, щоб не домагалися надмірного збільшення платень. Хоч власники сталеварень назвали той виступ Президента спробою запровадити „психологічну контролю цін", все ж таки, рахуючись з публічною опінією, його пропозиції не відкинули і не підвищують ціну на сталь, яка від 1958-го року є стабільною.

Уряд знає, що добитися підписання нового договору без страйку — річ нелегка. Сталева промисловість від 1946-го року пережила 6 страйків, останній в 1959-му році, який тривав 116 днів. Та все ж таки уряд сподівається, що договір буде підписаний за три місяці перед закінченням теперішнього.

Якщо внаслідок страйку праця в сталевому промислі припиниться, то забракне сталі в багатьох інших галузях промисловости, внаслідок чого значно збільшиться число безробітних. Також непевність, чи буде підписаний договір до 30-го червня, може спонукати власників сталеварень нагромадити запаси сталі і після підписання контракту звільнити з праці значне число сталеварів.

Уряд не є проти підвищення платень, але він вважає, що платні мають зростати лише внаслідок збільшеної продуктивности, бо в такому разі зріст платень не спричинятиме збільшення цін на товари, зокрема на сталь.

Рада Економічних Дорадників Президента прийшла до висновку, що заробітні платні разом із вплатами на добродійні фонди робітників можуть зростати без шкоди для національної економіки на 3% річно. Співробітник „Ню Йорк Таймсу" А. Рескін гадає, що і представники організованих сталеварів і представники сталеварень знають, що Білий Дім не матиме нічого проти того, щоб в новому контракті прийняте було підвищення платень на 10 - 12 центів за годину протягом року.

23-го січня Білий Дім відвідали голова Сталевої Корпорації ЗДА Роджер М. Блаф і президент Об'єднаних Сталеварів Америки Дейвід МекДоналд. Президент Кеннеді в розмові з ними заявив, що і країна, і сталевари і сталевий промисл скористають з того, коли якнайскорше прийде до угоди в справі нового контракту. Згаданий журналіст Рескін ствердив, що після тієї візити в Білому Домі, представники організованих сталеварів уже не вимагають зменшення числа годин тижневої праці в сталевому промислі до 32-ох, а представники сталеварень злагіднили свої вимоги щодо зміни реґуляміну праці. Власне цей реґулямін був причиною довгого страйку три роки тому .

Журналіст Рескін вважає, що Білий Дім скористає також із „таємної дипломатії" в цих переговорах, яку він іноді застосовує і при вирішуванні деяких проблем закордонної політики.

Та як би воно не було, підписання нового контракту в сталевому промислі без страйку буде успіхом не тільки сталеварів та сталеварень, але й цілої країни.

Ярослав Курдидик

СУКАРНО І НЕРУ ДІЮТЬ ЯК ҐІТЛЕР

Є два політичні мужі, провідники ще недавно колоніяльних народів, яким в однаковій мірі властивий „занік політичної пам'яті". Ці державні мужі, як легко можна догадатися, провідник Індонезії Сукарно з диктаторськими амбіціями і „некоронований король" Індії — Неру. І перший і другий загорілі невтралісти, при чому їхню невтральність слід розуміти так, що обидва вони хочуть мати якнайбільше матеріяльної допомоги від ЗДА і від СССР, щоб скріпившись і розбудувавши свою мілітарну силу, іти розбоєм на слабших сусідів. Розрахунок їх простий: такий розбій обійдеться для них безкарно, а крім того при цьому є завжди вигляди на територіяльні здобутки.

Обидва згадані „невтралісти", немовби змовившись, роблять те саме, тільки у дещо зміненій формі. І так, Неру недавно заявив: „Ніщо так не зворушило й не захопило індійського народу за час його 14-літньої незалежности, як визволення Ґої. Совість моя спокійна і я уважаю це законно виправданим, коли проти Португалії вжито мілітарної сили".

А сусід і підголосок Неру, „невтраліст" Сукарно також недавно заявив: „Завівши основний лад і порядок в нашій державі, ми зросли вже до такої мілітарної сили, що не тільки можемо, але й мусимо визволити решту територій, які насильно тримають голляндські колоніялісти".

До речі, „основний лад і порядок" в Індонезії тримається на баґнетах розбудованої Сукарном армії, що „пацифікує" справжніх патріотів, найбільшим гріхом яких є те, що вони рішуче проти політики Сукарно. А його політику ці патріоти розуміють: „невтралізмом" підготовляти ґрунт для приходу „правдивого демократичного ладу". Значення таких слів, як „визволення" і „демократичний лад" добре відомі усім поневоленим народам, зокрема українцям.

Як виглядає „невтральність" індійського прем'єра і кому найбільше припала до серця військова виправа Неру, можна пізнати було з захопленого тону комуністичної преси, передусім із гратуляційної телеграми, яку вислав був Хрущов до Неру із заявою, що він „з симпатією та ентузіязмом схвалює і підтримує визволення Ґої".

Очевидно, що цей комуністичний головач з ентузіязмом мусить схвалювати „визвольні акції" прем'єра Неру, бо подумані і переведені вони згідно з большевицькою доктриною, яка вимагає зносити все, що є „перестарілим і зайвим". Договір у справі Берліну, хоч і підписали його большевики заледве 15 років тому, видається їм також історичним анахронізмом.

Видається дивним, а то й незрозумілим, чому індійський прем'єр, який наказав своїм військам маршувати на мініятюрну Гоа, набрав води в рот, а його хоробрі вояки не вистрілили ані одної кулі, коли червоні китайці забрали коло 12 000 кв. миль індійської території. Також на переведення плебісциту в Кашмірі цей „пацифіст" ніяк не погоджується, підбурюючи натомість племена гурка, які плюндрують кашмірські села за те, що їх населення не хоче мати над собою „старшого брата" в особі Індії.

У відношенні до Сукарна Хрущов прийняв дещо відмінну тактику. Він вислав до Індонезії тисячі совєтських „спеціялістів", літаки, танки та бойові кораблі (затоплений недавно голляндцями коло Ґвінеї військовий катер був большевицький) і порадив її президентові діяти згідно з старим большевицьким гаслом: „грабувати награбоване" . . .

Такі самі погляди, як їх заступають тепер Неру та Сукарно, заступав колись в Европі Гітлер, який заявляв: „Судети і Австрія — країни німецької крови, і тому обидві ці території мусять бути включені до Третього Райху". Може таке порівняння виглядає дещо зарізко — „шовковий" Неру та „дистинґований" Сукарно і несамовитий Гітлер! — але обидва вони мають з колишнім німецьким диктатором спільне хоч би вже те, що кожний з них під таким самим претекстом намагається загарбувати чужі території. Так інтерпретована справедливість вже не раз приводила в історії до дуже складних конфліктів. Чейже живемо у добі, у якій десятки народів дістали право рішати про своє майбутнє. Може й мешканці Ґої хочуть мати свою власну державу, але Неру вчинив так, як Гітлер — послав військо і закрив їм рота. Те саме плянує і Сукарно у відношенні до Західньої Ґвінеї.

ІЗНОВ ПОХМУРНІЄ...

Ізнов похмурніє
небесна блакить,
Знов смуток спливає
на трави..
Тужливо знов серце
моє шелестить —
Неначе листок золотавий!

Цей шелест — як виклик
невтишний, палкий!
Він мовить: Вже осінь, —
вже осінь! —
Він всюди зринає,
він скрізь гомінкий:
У серці, — у листі, —
в колоссі...

Вже осінь! У полум'ї
барв чарівних
Іще один рік так згоряє,
Як ті всі роки,
що палали..., що в них
Встаєш ти, о, спогадів, зграє!

Вже осінь! Он, сонце
крізь мряку блистить
І сіє чудесну надію:
Що знов навесні
засяніє блакить, —
Що наново трави зрадіють!

О, серце моє,
в млі печалей рясних
Надію жагучу вмій пити,
Щоб разом із травами
ждати весни, —
Щоб час крижаний
пережити!

МАРІЯ Я. КОСОВИЧЕВА

Іван Кедрин

ВИКРИВЛЕНА ПРАВДА

(6)

Але так само ніхто з найпалкіших республіканських демократів і переконаних УНР-івців не стане відмовляти тих позитивних і конструктивних моментів Гетьманщини Павла Скоропадського, які проявились головно в ділянці культури. Цікаво, що той самий Володимир Винниченко, „соціялізмом зачаджений літератор без ніякого глузду до дійсности", розмовляв з д-ром Л. Цегельським про гетьмана Павла Скоропадського і Гетьманат без ніякої злоби й злости, признавши, що Гетьман „може був би і вдержався, якби був відразу з'єднав старшу українську інтелігенцію. Я (буцімто Винниченко казав Авторові) був за тим, щоб вони підперли Гетьмана й утворили йому кабінет . . ." Тільки в д-ра Лонгина Цегельського ні словечка нема про реальні можливості для активної участи в уряді й державному апараті Гетьманщини українських національно-конструктивних сил, а всю вину за ту їхню відсутність там звалюється на „соціялістів".

„До політично шкідливих леґенд, — читаємо в творі д-ра Л. Ц., — треба зачислити витворені і з розмахом спопуляризовані нашими соціялістами леґенди про державно-творчі заслуги, чи як це назвати, Центральної Ради та Директорії, і про ненаціональний та реакційний характер гетьмана Павла Скоропадського". На превеликий жаль, Автор обмежується тільки таким категоричним твердженням, ставленням такої рішучої тези, не доказуючи правди. Він уміє тільки лаяти Центральну Раду і її партії та славословити Гетьманат. „Ці партії (Центральної Ради) могли робити лиш неґативну роботу, бо не мали ніякої кляси народу за собою. Через те їх російська демагогія могла спричинити заколот, але не могла нічого збудувати. Навпаки, їх деструктивна аґітація стелила дорогу большевикам".

Читаючи таке, можна подумати, що за ввесь період Центральної Ради і Директорії не було нічого іншого, як тільки „деструктивна аґітація". І так само поверховно й однобічно ставиться Автор до ґльорифікованої ним Гетьманщини: „. . . Ще півтретя місяця назад, коли я за Гетьмана проїжджав тим же шляхом (на Жмеринку - Проскурів - Волочиська), ввесь край був спокійний, всюди був лад і було безпечно..." — бідкається Автор, нарікаючи на неспокій і анархію. Промовчує тільки маленьку дрібничку: що тоді, три місяці тому, була в Україні півмільйонова німецька армія, а потім її не стало . . .

Завданням рецензента не є бути ані адвокатом Центральної Ради й Директорії, ані прокуратором супроти Гетьмана. Його завданням є тільки доказати зроблений на адресу Автора закид, що він свою місію виховування молоді на історичній правді проводив фальшиво, бо ніколи історична правда не може спиратися на односторонньому, пристрасному, чи то ненависницькому, чи прославлюючому — залежно від предмету — підході, бо такий підхід мусить дати правду викривлену. Тому й нічого вдаватися в полеміку з Автором, щоб доказати помилковість його твердження, що повстання проти Гетьманату було „чисто соціяльним бунтом", як він твердить, що воно було „божевіллям і злочином". Треба б писати не рецензію, а грубу брошуру, щоб зацитувати найавторитетніших авторів, що Січові Стрільці погодилися взяти участь в повстанні проти Гетьманату не з соціяльних, а саме з національно-політичних причин, і що тими самими мотивами керувався „соціяліст" Симон Петлюра, — що вони не вірили в успіх повстання, були переконані, що всі згинуть, але йшли на повстання задля рятування чистоти ідеї української держави.

Тих, хто цікавиться історичною правдою про Гетьманат і причини повстання проти нього, можна відіслати до прихильної Гетьманатові, але об'єктивної до заслуг Української Центральної Ради „Історії України" гетьманця Дмитра Дорошенка, одного з найбільших істориків новітньої доби (Ужгород, 1932), до історичної монографії „Січові Стрільці" гетьманця Василя Кучабського, видатного українського історика („Золоті Ворота", Львів 1937), до статті-спомину гетьманця Євгена Зиблікевича „Листопадові події на Великій Україні в 1918 р." („Літопис Червоної Калини" за грудень 1929, Львів), до „Відкритого листа" гетьманця д-ра Осипа Назарука до міністра внутрішніх справ Ігоря Кістяківського з літа 1918 року, опублікованого в львівському „Ділі" з 28 серпня 1918, з якого можна буде зрозуміти, чому той діяч, який приїхав до Гетьмана просити допомоги галичанам у їх війні проти Польщі, залишився в Україні і став автором повстанського маніфесту проти Гетьмана, — до двотомових споминів „З минулого" гетьманця Віктора Андрієвського (Берлін, 1921), до історичного нарису військового історика О. Думина-Крезуба „Бої за Львів і наддніпрянські Січові Стрільці" (календар „Червоної Калини" 1927), до споминів найбільш документарного характеру команданта Січових Стрільців полк. Євгена М. Коновальця „Причинки до історії української революції" (Прага, 1928), до „Енциклопедії Українознавства" нарису „Доба Гетьманщини", що його автором є, щоправда, „соціяліст-федераліст" і УНР-івець Олександер Шульгин, але людина криштальної чесности і видатний учений історик — і до безлічі інших поважних та авторитетних джерельних матеріялів. Поважне місце між ними займає й „Уривок зі споминів Гетьмана Павла Скоропадського — від початку 1918 до проголошення Гетьманщини" („Хліборобська Україна", кн. 5-та, рік 1924-1925, Відень).

Перед відкриттям Українського Православного Собору св. Софії в Монтреалі

Український Православний Собор св. Софії в Монтреалі

В житті української спільноти бувають нераз світлі і взнеслі моменти, значення яких міряється не матеріяльним вкладом чи фізичним зусиллям, але духовою вартістю, що переростає сьогоднішні покоління і залишається духовим монументом на далеке майбутнє.

На порозі такого світлого моменту стоїть українська спільнота Монтреалю, підготовляючися до відкриття і посвячення нового репрезентативного Собору св. Софії, яке відбудеться 25-го лютого 1962 року.

Будинок Собору, набутий і пристосований до вимог і потреб церковно - релігійного життя ще в 1929 році, довгі роки був центром глибокого духового і активного культурно - освітнього життя. Попри плекання основних релігійних чеснот та попри духову опіку, церква св. Софії виростила біля себе і творчий осередок живої культурної діяльности і тепер має за собою довгу хроніку поважних культурних надбань.

Інспіратором, провідником і рушійною силою всієї Громади довгі роки від часу її заснування був о. прот. В. Слюзар. Кілька років тому, коли церкву св. Софії піднесено до статусу Собору, призначений був також другий священик, о. І. Стус. З часом старі мури Собору стали затісні для соток вірних, а з тяготінням більшости членів Громади до резиденційних дільниць Монтреальської метрополії, теперішнє місце церкви стало також не надто вигідним. Тоді рішено закупити велику площу в дільниці Розмонт та приступлено до опрацювання плянів побудування величного нового Собору, Народного Дому і резиденції, які відповідали б престижеві і вимогам Громади. З уваги на високі кошти рішено приступити до негайної будови лише самого Собору, а решту відкладено на пізніше.

Автором цілого архітектурного комплексу є відомий знавець українського архітектурного стилю княжої доби проф. Володимир Січинський, який розпрацював деталі при співпраці свого сина архітекта Ярослава Січинського. Технічно - конструктивні пляни підготовив і над виконанням будови наглядав архітект Ф. Консіґліо з Монтреалю, а з рамени Громади з ними співпрацював технічно - будівельний комітет під проводом інж. В. Дмитрука. Розмір нового Собору справді імпозантний. Собор приміщує коло 1000 осіб, в додатку до великої вівтарної частини та просторих хорів. Ціла конструкція залізо - бетонова з одною великою і чотирьома меншими банями. Під церквою є велика заля для імпрез і сходин згуртованих при Соборі і організацій. Не улягає сумніву, що це найбільше імпозантна українська будова в цілому Монтреалі.

З днем 25-го лютого українська православна громада Собору св. Софії вступить в черговий етап свого розвитку. В цю неділю Високопреосвященніший Митрополит Іларіон та Високопреосвященніший Архиєпископ Михаїл довершать акту відкриття новозбудованого Собору та посвячення наріжного каменя. Ця подія стане також святочною маніфестацією української культурної вартости та національної зрілости перед нашими співгромадянами. До участи в святкуваннях запрошені представники федерального, провінційного і міського урядів та ряд визначних гостей. Після акту відкриття і посвячення та торжественного Богослуження відбудеться у великій репрезентативній залі святочний бенкет.

Хоч ця величава будова Собору св. Софії вимагала великих коштів, жертвенність та ідейність українського суспільства, а в першу чергу членів громади, та віра в конечність реалізації розпочатого задуму, перебороли всі перешкоди. Відтепер цей репрезентативний пам'ятник української культури на канадійській землі свідчитиме всім про силу віри української людини у Всевишнього, про її відданість своїй церкві і своєму народові та стрункими банями, спрямованими в блакитне небо гордо пригадуватиме нам рідну, хоч далеку Святу Софію столичного Києва.

ДУМКИ НАД СВІЖОЮ МОГИЛОЮ

Тепер, коли ця книга життя вже закрита, можна зробити підсумки і витягнути внески. Звучить жахливо, я знаю. Але чи ж не є ми всі немов ті книжки, в яких життя записує сторінку за сторінкою, не опускаючи ні одного рядка, не переочуючи дня, години, секунди? Чи не є ми всі, як ті книги із своїм змістом, ідеєю, стилем, формою, впливами і кількістю сторінок, а цілий світ це немов одна велика бібліотека, в якій згромаджено різного розміру, форми і кольору книжки? І про нас, як й про книжки говорять з подивом, з глумом, чи насмішкою, судять часто несправедливо і неоправдано, виходячи з свого власного вузького зацікавлення, а пам'ять про одних триває довше, про інших коротше. І нарешті й ми, як і книжки, маємо свої прикмети і свої хиби.

Життя, яке скінчилося, книга, на якій саме дописано 87 сторінку із наголовком Климентина Ванах, це немов кілька томів одної хроніки із проблисками щастя, але передусім пройнятих болем і трагізмом зумовлених у великій мірі саме тою згаданою вгорі печаткою — приналежністю до української спільноти. Бо всі ці арешти і вивози її найближчих і залишення Рідного краю — це таки не хід нормальних подій і не життя членів панівної нації! Її життя, що переходило між спокоєм і війнами, це переживання вчительки, дружини, матері трьох синів — двох із яких взяло згодом участь у зриві оновленого народу — жінки, яка жила суспільним життям, яка раділа успіхами і страждала терпіннями своїх дітей, що їм мужньо дотримувала кроку і тратила їх одне по одному, аж нарешті дійшла до повної самоти — на чужині.

Як жахливо так багато перейти, так багато проробити, щоб виповнити життя по береги змістом, щоб мати свідомість сповненого обов'язку і надії на спокійне майбутнє, і ... стратити все!

Багато з цієї книги життя розповіла мені сама Героїня, дещо я „читала" сама. В той час, як сини починають жити життям дорослих людей, створюючи нові розділи у великій книзі — приходить втрата за втратою, розбите життя, за розбитим життям, удар за ударом прийняті нею не завжди з піднесеним чолом, але мужньо, без голосних нарікань, немов із ще більшою завзятістю боротися далі. Але чомусь найсильніше записалися мені в пам'яті ті сторінки з її розповіді, з яких я дізналася, як її улюблений син іде із зброєю в руках здобувати волю України цілком ще молодим хлопцем і виносить знищене здоров'я, що поступово закінчується передчасною смертю. Запам'ятала я ще сцену вивозу внуків:

— Я благала забрати мене з ними. Я на коліна ставала, щоб не забирали дітей без мене. Але мене відштовхнули. „Атайді, бабушка" — казали...

А все ж таки в тій книзі життя було не одне благословенство. Вміння присднувати собі людей, вміння зорганізування життя, невичерпна енергія та охота до життя. А скільки ж дрібних і великих добродійств записано на її конті! Вона казала: — Чому не зробити людині добре, як можна?

Ніби в нагороду роки після смерти останнього сина не були справді самотні. Вони дали їй дім та опіку пані Ізи Левкович, якій вона віддала першенство перед далеко замешкалою родиною з огляду на гріб сина, що його могла б щонеділі відвідувати, та увагу пань із Союзу Українок і знайомих.

Сказати зміст книжки, тобто переповісти події чийогось життя, це ще не все. Немає ще в тому повного вичуття виповнених якимись думками днів і ночей. І заплакати над важкою долею, такою притаманною для багатьох - багатьох українських родин тої доби і пожалувати їх це ще замало. Людське життя, — це не бухгальтерійна книга, з якої ясно видно, відкіля що прийшло, куди пішло і що залишилося, де все обчислене і певне. В життю одне видається певне. Завжди існували, існують і будуть існувати самотні, люди потребуючі даху над головою, підмінки родинного тепла, лікарської допомоги. У нашій еміграційній спільноті це ще гостріше питання. Придався б якийсь Фонд Самітних, а ще краще Дім Самітних, вимикаючи таку пригноблюючу назву як Дім Старців, що звучить немов Дім Жебраків, в якому могли б мешкати члени нашої спільноти, які не мають змоги працювати, які потребують опіки, і хотіли б бути в гурті своїх людей. Дати таким людям почуття хоч мінімального забезпечення їх найслабших років, щоб вони не були немов справді ті книжки, які недбалі руки залишили на якійсь полиці і забули.

Дарія Ярославська

Роковини о. М. Шашкевича в Ню Гейвені

Свято Маркіяна Шашкевича в Ню Гейвені відбулося 31-го грудня 1961 р. заходом Рідної Школи ім. Митр. Андрея Шептицького. Свято відкрив вступним словом голова Т-ва п. Богдан Снігурович. Реферат про значення Шашкевича для нашого відродження виголосив проф. І. Голембйовський. Мужеський хор під диригентурою п. М. Палидовича відспівав пісні: „Боже Великий Єдиний" і „Через поле широкеє" при акомпаніяменті п. Зірки Снігурович, абсольвентки нашої школи. Скрипкове сольо „Аве Марія" Шуберта відіграв учень РШ Богдан Бойко, а учениця Христя Лукомська виконала фортепіянове сольо „Українська думка" Присовського. На другу частину свята склалася інсценізація в двох діях: „Русалка Дністрова" (твір виданий у Львові 1922 р.). Головну ролю русалки з танковими продукціями вивела абсольвентка Рідної Школи і університету в Філядельфії п. Стефа Антоняк, представляючи невідрадний стан нашого національного життя в часах Маркіяна, неприхильно наставлені голоси критиків, несвідомої суспільности, спольонізованої інтелігенції, консисторських властей, цензорів (Б. Снігурович, Я. Томашівський і В. Фіцалович), а відтак відродження і перемогу національного життя основаного на народній мові. У виставі, крім повище згаданих брали участь ще абсольвентки школи Марта Криницька і Олена Бойко та учні: Рома Гіна, Гриць Благодатний, Оля Снігурович, Ганя Бродич, Люба Гіна і Роман Дубецький. Вистава була дбайливо і вміло виведена під режисурою п. Володимири Стрийської. Сценічне оформлення виготовив п. В. Фіцалович. Ціле свято стояло на високому мистецькому рівні і лише шкода, що мало людей було на ньому присутніх.

Р. М.

День Героїнь у Дітройті, Миш.

Українські Жіночі Організації всіх Відділів Українського Золотого Хреста, Союзу Українок Америки, Товариство „Просвіта", Ліґа Українських Жінок Метрополії Дітройту створили Діловий Комітет і приготовляються, як щорічно тут є звичай, до Дня Героїнь з присвятою 20-тих Роковин героїчної смерти сл. п. Олени Теліги. Святочна Академія відбудеться в неділю, 25-го лютого 1962 року о год. 3-ій по полудні в залі У. Н. Дому при Мартин вулиці ч. 4655.

Діловий Комітет розгорнув енергійну акцію в цій справі серед українського громадянства, щоб гідно вшанувати пам'ять Українських Героїнь та приготовляє відповідну мистецьку програму. Передбачені є хорові виступи, сольоспіви, деклямації. Святочну промову виголосить голова Головної Управи УЗХ п-ні Марія Квітковська українською мовою, а по англійськи п-ні Г. Сидорик із СУА.

Належить сподіватися, що всі українські організації й широкі кола громадянства Метрополії Дітройту оцінюють заходи Ділового Комітету Українських Жіночих Організацій та своєю масовою участю вшанують гідно цей День.

Павлина Зубальська,
прес. реф.

Рокефеллер заперечує, що він пішов направо

Ню Йорк. — Нюйоркський губернатор Нелсон А. Рокефеллер заявив на програмі Амерікен Бродкестінг Компані, що це не є правдиве твердження демократів, що він в останньому часі перейшов направо. „Ані на волосок", — сказав губернатор, хоч він давніше признавався до того, що не міг здобути республіканської номінації на президента в 1960-му році тому, що його республіканці вважали за „ліберала". Рокефеллер сказав, що він критикує програму президента Кеннеді в справі організації департаменту міських справ не за її зміст, тільки за її форму. На думку Рокефеллера Президент повинен був в цій справі порозумітися з представниками стейтів. Рокефеллер заявив, що Президент не має права ганьбити 5-ох республіканців — членів 15-особової Комісії Правил в Палаті Репрезентантів за те, що відкинули урядовий проєкт в справі департаменту міських справ. Тут завинили демократи, які не хочуть підтримувати свого Президента, — казав нюйоркський губернатор. Рокефеллер критикував уряд за те, що не дав належної підтримки в квітні 1961-го року під час інвазії на Кубу, і за те, що належно не підготовлено конференції американських держав, яка відбулася в Уруґваї.

● З Західнього Берліну зауважено сильні рухи військ по стороні Східньої Німеччини. На головному шляху до Потсдаму стверджено конвой коло 80 панцерних возів у супроводі коло 40-ка транспортних авт.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" І ЇЇ ВИДАНЬ

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на Фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

Листа ч. 10

Боруцький М., Кензас С.	$10.00	Франко В., Ньоарк	2.00
Вілиц М. —"—	10.00	Кисіль П., Джемейка Пл.	2.00
Басараб О., Іст Молін	9.00	Лобія М., Камбел	2.00
Лукашій Д., Бронкс	5.00	Михайлів І., Честер	2.00
Корнецький С., Ст. Кетеріне (збірка на хрестинах у п-ва Бережуків)	5.00	Гарасевич М., Ірвінгтон	2.00
Сілецький Л., Вілінгтон	5.00	Мартинюк Н., Бронкс	2.00
Погорецький Р. Шікаго	5.00	Верхола М., Клівленд	2.00
Матейчук І., Гаммонд	5.00	Нелсон Р. Дж., Ап. Монтклер	2.00
Оренчук В., Сан Дозе	5.00	Крупка І., Гемтремк	2.00
Шабельський І. Флішінг	4.00	Крупа Т., Трентон	2.00
Квасюк С., Гемден	4.00	Магновський Л., Анедли	1.50
Ділковський В. Джаксон	3.00	Утриско О., Ньоарк	1.00
Вілям Тарас, Мільвокі	3.00	Крейіч І., Пальмертон	1.00
Зайко В., Гаммонд	3.00	Білоус В., Рочестер	1.00
Кащуба В., Шікаго	2.00	Попович П., Клівленд	1.00
Василик П.	2.00	Кривий М., Клівленд	1.00
Білинський Н., Когоес	2.00	Візниця Д., Ню Брунсвік	1.00
Карпів П., Вудсайд	2.00	Петрущак І., Шікаго	1.00
Сметанюк Д., Бейсайд	2.00	Костюк В., Ню Йорк	1.00
Гуль Т., Статтен Ісланд	2.00	Степанек Г., Клівленд	1.00
Соломко П., Шікаго	2.00	Тертичний Л., Форт Сіті	1.00
Гадач П., Філядельфія	2.00	Маслій М., Філядельфія	1.00
Юркевич Р., Жоліет	2.00	Венгринович З., Ню Йорк	1.00
Тіцкий П., Перт Амбой	2.00	Дудіч М., Перт Амбой	1.00
Радицький П., Окдейл	2.00	Пекляк М., Філядельфія	1.00
Матичин С., Гемтремк	2.00	Бойко В., Менвіл	1.00
Медик Ф., Пассейк	2.00	Данилевич С., Річмонд Гіл	1.00
Сопрунович К., Філядельфія	2.00	Корчак А., Савт Гейт	1.00
Гаврилик В., Рочестер	2.00	Гриневич К., Шікаго	1.00
Кіндефорський В., Менвіл	2.00	Будурович І., Торонто	1.00
Хитра М., Елізабет	2.00	Михальцевич М., Честер	1.00
Демидчук Е., Садбері	2.00	Т. П., Бруклин	1.00
Тутка К., Тейлор	2.00	Самосій А., Трентон	1.00
Ярім А., Рочестер	2.00	Возній Ю., Нортгумберл.	1.00
Гаврилків П., Шікаго	2.00	Мірчук Ю., Бруклин	1.00
Москаль М., Філядельфія	2.00	Воронка В., Патерсон	1.00
Мазур М., Ню Брунсвік	2.00	Гілевич В., Ньоарк	1.00
Ярух О., Ню Йорк	2.00	Рошкевич Т., Шікаго	1.00
Животко А., Ню Йорк	2.00	Головатий Г., Торонто	1.00
Гассак І., Істон	2.00	В. О., Канада	1.00
Коссовський В., Вільмінгтон	2.00	Лукащук Ю., Патерсон	1.00
Подола Т., Шікаго	2.00	Лисенко Р., Піттсфілд	1.00
Піш Н., Оліфант	2.00	Оленчук М., Н. Йонкерс	1.00
Антонюк Сам, Акрон	2.00	Голембйовська Л., Ню Гейвен	1.00
Сава А., Прері де Шієн	2.00	Гемський М., Ню Йорк	1.00
Калешок А., Роквей	2.00	Котило К., Бріджпорт	1.00
Сосяк Д., Йонкерс	2.00	Свербинський М., Бентон Гарбор	1.00
Прокофів А., Торонто	2.00	Стасів М., Бронкс	1.00
Шмігельський Н., Торонто	2.00	Лисий М., Порт Артур	1.00
Сліпець І., Клівленд	2.00	Праскевіч І., Ансонія	1.00
Горбанюк В., Вест Ісліп	2.00	Свищ І., Піттсбург	1.00
Кінах І., Рутлянд	2.00	Козак Д., Балтімор	1.00
Костишин В., Ню Йорк	2.00	Разом	220.50
Гармаш Юрій, Ню Йорк	2.00	Раніше склали	3,006.84
Дмитрик С., Котесвіль	2.00	Разом —	$3,227.34

БРИТІЙСЬКИЙ НАСТУПНИК ПРЕСТОЛУ ПЕРЕЙШОВ ОПЕРАЦІЮ

Лондон. — 13-річний наступник британського престолу Чарльз перейшов в минулу неділю операцію сліпої кишки. Він захворів у школі в Чім, де й живе і його перевезли до дитячого шпиталю в Лондоні, де ствердили гостре запалення сліпої кишки та негайно перевели операцію. Його мати, королева Єлисавета, відвідала сина в понеділок, будучи ввесь попередній час в телефонічному контакті з лікарями, які запевнили її, що нема причини до боязни. Батько Чарльза, князь Філіпп Единбурзький, перебуває тепер у Венезуелі. Його повідомили негайно про недугу сина.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

✝

Ділимося сумною вісткою, що дня 12-го лютого 1962 року, по довгій і тяжкій недузі, заосмотрений Найсвятішими Тайнами, відійшов у Вічність наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО і ДІДУНЬО

бл. п. Михайло ПІДЛУСЬКИЙ

проживши 57 років.

Покійний народився в Тисьмениці, Західня Україна, довгі роки перебував у Богородчанах, пов. Станиславів.

ПАНАХИДА — буде відправлена в ЧЕТВЕР, 15-го ЛЮТОГО 1962 р., в год. 8:00 веч., в пох. заведенні Литвин і Литвин в Ірвінгтоні, Н. Дж.

ПОХОРОН — в П'ЯТНИЦЮ, 16-го ЛЮТОГО 1962 р., в год. 10:00 ранку, з пох. заведення до каплиці, а опісля на цвинтар Gates of Heaven, Rt. 10.

Горем прибиті:

ОЛЕНА — дружина
БОГДАН — син
ГАЛИНА — синова
ДІЯНА — внучка

✝

З глибоким жалем ділимося з Приятелями і Знайомими сумною вісткою, що дня 8-го лютого 1962 року на рідних землях України, упокоїлася в Бозі, по довгій і тяжкій недузі, на 75-му році трудолюбивого життя, наша Найдорожча

МАМА і БАБУСЯ

МАРІЯ з Лесиків ҐЕЧА

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Горем прибиті:

син — ДАМЯН з дружиною ЛІДОЮ
внук — СТЕФКО
внучки — МАРІЙКА, ДАРІЯ і ОКСАНА

На свіжу могилу Незабутнього Друга
сл. п. ДМИТРА БАГЛАЯ
складаю $10 — на КОДУС.

ВАСИЛЬ ГУЗАР

Зі спорту

СПОРТОВА ХРОНІКА „ЧОРНОМОРСЬКОЇ СІЧІ" НЮАРК

„Чорноморська Січ" — Чіп Ін СК 0:2.

Нюарк, 29 січня 1962. — Передостанні Лігові змагання „Чорноморська Січ" програла заслужено зі сильним Футб. Клюбом Чіп Ін. Втративши дальших 2 цінні точки, наша дружина практично втратила можливість здобути віце-чемпіонат А. кляси Футб. Ліги стейту Ню Джерзі.

Відзначення і нагороди футболістів.

Вол. Каздоба (правий помічник) I. дружини „Чорн. Січ", член студ. дружини „Ірв. Тех. Гай." був відзначений як наркращий змагун на своїй позиції в стейті Ню Джерзі серед студентів, та нагороджений трофеєм Фреда Когіна.

Інші змагуни „Чорн. Січі" — відзначені і вибрані до 1-ої, 2-ої і 3-ої репрезентації є Роман Сольчаник і Лев Вільчак 1-ша, Вол. Вільчак, Ю. Мирний і Мирон Букун 2-га, та Вол. Несторенко і Василь Каздоба 3-та — усі члени нашої дружини юньйорів.

Гратулюємо нашим молодим футболістам, та бажаємо ще більших успіхів в майбутньому.

Управа УСТ „Чорн. Січі" під сучасну пору розглядає можливість зорганізувати четверту футб. дружину, що мала б бути правдоподібно прийнята до Американської Футбольної Ліги (АСЛ), в якій тепер змагається наш одинокий репрезентант УСО „Тризуб" — Філядельфія. Як відомо, в останніх місяцях число клюбів в цій Лізі зменшилось до 8-х після самоліквідації кол. славних балтіморських „Помпеїв" і бруклінських „Італіянс" — останні з'єднались з нюйорським Інтер Клюбом. Дня 27-го січня делегація УСТ „Чорн. Січі" в складі: інж. Лев Бловарович, Петро Мельник, М. Матіяш і Л. Рудзінський на офіційне запрошення Управи АСЛ взяла участь в її засіданні, де її прихильно вітали делегати поодиноких клюбів, а особливо делегати нашого „Тризуба". Остаточні рішення прийняття нового українського футб. репрезентанта стейту Ню Джерзі до АСЛ западуть в червні ц. р.

Ом. Твардовський

Сорок років Української Щадниці в Нюарку, Н. Дж.

В травні 1921 року на громадському вічу, що відбулося з ініціятиви Братства св. Івана Хрестителя і Т-ва ім. Богдана Хмельницького, Відділу УНС, вибрано тричленний комітет, який мав зайнятися створенням української фінансової установи на терені Нюарку. Вже на вічу вписалося в члени ще не оформленої установи 152 особи. Головним бесідником на тих зборах був проф. Теодозій Каськів, який ще досі інтенсивно працює в управі нашої щадниці.

Добрі заробітки в кількох роках першої світової війни дали поштовх для створення власної фінансової установи. Український загал зрозумів що фінансово - господарська незалежність допоможе їм стати скорше власником своєї хати чи свого підприємства.

На ведення Щадничо - позичкової Спілки треба було мати стейтовий дозвіл (чартер), та відповідний закладовий капітал. Праця ініціятивного комітету увінчалася успіхом в лютому 1922 року, коли членство зложило готівкою $4,107.50, та з допозиченими грішми $3,024.00, українська громада Нюарку одержала стейтовий чартер на ведення фінансового підприємства під назвою: Українська Будівельна і Позичкова Спілка.

До часу господарської кризи 30-ох років нюарська щадниця досягала мільйона долярів в ощадностях. Наслідки економічної кризи найбільш болюче відбилися на малих підприємствах та робітничій клясі. В тому часі активи каси почали скоро меншати. Власники хат, які були обтяжені гіпотечними довгами, часто переставали сплачувати свої зобов'язання. Тільки повне довір'я більшости членства до власної установи зберегло нюарську щадницю від повної її ліквідації. На часто скликуваних зборах заохочувано членів до терпеливости і зберігання грошей у власній установі.

Заснована в 1922 році Будівельно - Позичкова Спілка, перетривала економічну кризу, а доплив нової іміграції в 1950 році застав її зі стотисячним доляровим мастком. Від того часу почався скорий ріст нашої щадниці.

В 1958 році з двома мільйонами долярів активами „Тризуб" придбав власний будинок при 760 Клінтон Аве в Нюарку. Тут на новому місці разом з членством росте і масток, який досягає 5 мільйонів долярів. Українська громада Нюарку і околиці розуміє важливість власної фінансової установи; в ній інвестує свої ощадності та в ній отримує довгореченцеві позики на купно власних домів. Постійний і скорий ріст „Тризуба" є доказом повного довір'я, з яким ставиться українська громада до нього. Державне забезпечення ощадностей кожного конта до 10 тис. дол. і всебічна, совісна обслуга притягає щораз більше нових членів. Гармонійна співпраця управи і дирекції, зложена з осіб першої іміграції, тут роджених і новоприбулих, дає повну запоруку успішного росту установи.

Ювілейний місяць лютий ц. р. „Тризуб" святкує збільшеною дивідендою (4%) та гарними дарунками для членства.

Петро Богданський

Думки після вечора поета В. Білика-Біляєва

Щоп'ятниці в прикрашеній картинами і скульптурами залі УЛМКлюбу в Ню Йорку то слабше, то яскравіше спалахує вогник української культури: літературні вечори чергуються з концертами, концерти з виставками, доповіддями, спогадами...

Володимир Білик - Біляїв народився на півдні України, після війни еміґрував до Австралії, тепер живе у Філядельфії. Працьовитий, начитаний, скромний. В рукописах — готова збірка віршів, але не поспішає видавати... — так представив відносно молодого віком поета Б. Ржепецький 25 присутнім. Кількість слухачів може служити своєрідним барометром зацікавлень українського Ню Йорку.

Після заплутаного і сюжетно випадкового оповідання „Зустріч", В. Білик - Біляїв з великим хистом, і вже з небезпекою впасти в манірність, прочитав свої переклади: „Моя мати" — шведського романтика кінця минулого ст. Вернера фон Гайденстама і „Лист до матері" — сучасного італійського „лівого" поета С. Квазімодо (перекладений заліричнo, зам'якго), показавши тим свій непересічний культурний рівень і смак.

В оригінальних поезіях В. Білика - Біляєва дуже помітне схрещення впливів М Рильського та М. Бажана. Вдячні вчителі! Але й небезпечні потужністю впливів. Тому є чимало віршів і рядків під Рильського, з такими неоклясичними, а подекуди навіть орестівського типу, образами, як „днів гартовані підкови давно вже віддзвеніли", „в ці дні, такі непевні і раптові", „як в казці він за птахом ясноперим", і навіть „Нехай летять роки, ще б'ється в грудях молодече серце". Значно насnаженіші емоційно рядки під вплитом Бажана: „В роздріб купують ніч нестям" чи „Собою бути, позбувшись всіх оздоб".

Загальну увагу і справжню радість відкриття нового поета викликали не описово-традиційні вірші В. Білика-Біляєва „Друговї", „Провесінь", „Ранок" з таким сутоеміґраційним висловом як „Твій, весно, всеоновлюючий чин", а навантажена філософською думкою поезія „Втікач" і ще більше — „Учта модерна", яку характеризують точний вислів, влучний епітет, нова метафора, збуджений ритм. Тут вплив М. Бажана і, здається, Є. Маланюка виявився наскрізь позитивним, бо він поєднаний з власним „я" молодого поета (вплив, а не наслідування). У цій поезії син працьовитої і пуритански - чесної Таврії виступає проти крайнощів західньої цивілізації, проти „порожнечі днів", „оптимізму шаманів" і „бряжчання срібла", яке закінчує „конвульсій завчений екстаз". З м'якотілих, пастелевих тонів, на жаль, часто близьких до „верб над ставом", раптом вирізьбився перед слухачами поет чіткого ритму, багатого словника, нової метафори — активний поет - відкривач!

Саме в „Учті модерній" Володимир Білик - Біляїв — не представник вербових традиціоналістів і приречених на вічне (бо безґрунтянське) шукання еміґраційних модерністів. Не даремно в кінці вечора, після слушних зауваг пп. Чапленка та Бойчука, Вадим Лесич сказав: „Білик-Біляїв — поет синтетичний"... Це означення, як здається, є дороговказним для молодої творчої сили. Описовість, а ще більше прозові спроби лише віддалюватимуть нашого молодого поета від того, ким він повинен стати.

Леонід Полтава

● У Варшаві мають, під натиском збоку комуністичної верхівки закрити єдиний форум вільної літературної дискусії, який існував у клюбі „Кривого Кола". Запитані в цій справі керівники того Клюбу відіслали цікавих до — „культурного департаменту варшавської міської ради".

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

СОЮЗОВЦІ! Ваш Відділ Українського Народного Союзу це Ваша родина, Ваша вужча громада, Ваша установа! Місячні чи річні, як і кожні інші збори Вашого Відділу вирішують важливі справи, що відносяться до Вас особисто, до Вашої родини і Вашої спільноти. Тому, Ваша участь у цих зборах мусить бути обов'язкова, бо вона є у Вашому найкращому інтересі! То ж приходіть усі на збори свого Відділу та спільно, всією громадою, подбайте про спільну кращу долю. На місячні збори обов'язково приносіть свої вкладки і вкладкові книжечки, вирівнюйте всі свої організаційні зобов'язання та вимагайте цього від інших. На річних зборах подбайте, щоб Ваш Відділ мав найкращу Управу і самі не відмовляйтесь від обов'язків урядовця, якщо Вам такі обов'язки повірять члени. На збори приходіть точно! В Українському Народному Союзі наша будучність!

У найближчому часі відбудуться збори:

СУБОТА, 17-го ЛЮТОГО 1962:

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні Збори Т-ва „Дністер", Відд. 361, в год. 8:00 веч., в УНДомі, при 140-142 Second Ave., кімн. ч. 22 в Ню Йорку. На Зборах, крім звітувань, будуть вибрані 4 делеґати та 4 заступники на 25-ту Конвенцію УНСоюзу. Приявність членів обов'язкова. — В. Вишиваний, предс.; В. Варагура, секр.

ПАТЕРСОН, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 64, в год. 7:30 веч., у Вінярського. Просимо всіх на Збори з огляду на вибір делеґата на Конвенцію УНСоюзу. — І. Бурний, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Звичайні Місячні Збори членів Б-ва св. Юрія, Відд. 239, від год. 3:00 до 4:30 по пол., в домі Укр. Амер. Горожан, при 847 North Franklin. зі звичайним порядком нарад. Безпосерідньо потім відбудуться Збори для вибору делеґата і заступника на Конвенцію УНСоюзу. Якщо в тому часі не явиться вимагана статутом кількість членів, Збори зачнуться 15 хвилин пізніше і вибір делеґата і його заступника буде правосильний, без огляду на кількість приявних членів. — д-р Вол. Ґалан, предс.; Мих. Ковальчук, секр.

НЕДІЛЯ, 18-го ЛЮТОГО 1962:

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Місячні Сходини Б-ва св. Василія, Відд. 339, в год. 3:00 по пол., в домі Укр. Громади, при 3322 Н. Лавренц вул. На цих Зборах буде вибір делеґата і заступника на 25-ту Конвенцію УНСоюзу. Тому приявність всіх місцевих і поза-місцевих членів побажана. — С. Лупацій, секр.

БОСТОН, Масс. — Звичайні Місячні Збори членів і членкинь Т-ва ім. Є. Коновальця, Відд. 238, після Служби Божої, у парафіяльній залі церкви св. Андрія. Крім питань, що стоять на порядку денному, буде знову вибір делеґата на Конвенцію УНСоюзу. — Д. Николенко, рек. секр.

ДЖАНСТАВН, Па. — Загальні Збори Б-ва Арх. Михаїла, Відд. 11, в церковній залі на Мейпел Еве., зараз по співаній Службі Божій. Проситься всіх членів прибути. На порядку Зборів: звіти та вибір делеґата на Конвенцію УНСоюзу, яка відбудеться в Ню Йорку. — Управа.

ПАССЕЙК, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 42, в год. 2:00 по пол., в УНДомі, при 237 Hope Ave. На Зборах буде вибір конвенційних делеґатів. Нова Управа на 1962 р.: В. Новацький, предс.; А. Ваньо, заст. предс.; П. Головачук, фін. секр.; Н. Михайлишин, кас.; В. Марущак, рек. секр. Мужі довір'я: П. Никифорчин, І. Синґалевич. Опікуни хворих: С. Андрусишин, Г. Романів. Прапорщики: І. Білоґан, М. Тиньо. Господар: І. Хомко. Контрольна Комісія: Р. Шраменко, голова, В. Микитин, інж. Б. Чайківський, члени.

БРИДЖПОРТ, Конн. — Місячні Збори Т-ва Українська Січ, Відд. 59, в 2-ій годи. по пол., в УНДомі під ч. 500 Галет вул. Без огляду на присутність членів, на Зборах буде вибір делеґатів і їх заступників на 25-ту Конвенцію. Нову Управу на 1962 рік затверджено ту саму одноголосно. Збори Т-ва відбуваються кожного місяця третьої неділі. Проситься членів які залеглі за вкладки — їх вирівняти. — Управа.

САВТ ДІРФІЛД, Масс. — Збори Т-ва Галицька Січ, Відд. 207, в парохіяльній залі, після Служби Божої. Відбудеться вибір делеґатів на 25-ту Конвенцію. — Управа.

НЕДІЛЯ, 18-го ЛЮТОГО 1962:

АСТОРІЯ, Л. Ай., Н. Й. — Місячні Збори Б-ва св. о. Миколая, Відд. 5, в церковній залі, в год. 4:30 по пол. Просимо вплачувати свої місячні вкладки на час. — І. Сидор, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва Запорозька Січ, 342 Відд., в год. 2:00 по пол. в шкільній кімнаті ч. 2 під церквою св. Димитрія. Уряд вибраний на річних зборах дня 28 січня: Гр. Волянський — предс., Яким Бартко — заст. предс., Павло Кавенський — кас, Константин Миньо — заст. кас., о. Іван Гундяк — секр., о. Петро Мелех — заст. секр., інж. Вол. Янів — організатор, Іван Сокальський — прапороносець, Микола Гамадик — госп., Фил. Білинський і інж. Вол. Янів — Конт. Комісія. — Управа

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Місячні Збори Т-ва Подільська Січ, Відд. 8, в год. 3-ій по пол. в церковній залі св. Арх. Михаїла, при Чеснут вул. Проситься привезти нових членів і вирівняти свої вкладки. — Управа.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Річні Збори Т-ва Дністер, 430 Відд. в Українськім Клюбі при 847 Н. Френклін вул., початок о годині 1-ій по пол. Просимо всіх членів о численну участь, при чому зауважуємо, що коли в означеному часі не явиться потрібне кворум членів, то Збори відбудуться о одну годину пізніше, без огляду на кількість присутних членів. — Управа Відділу

БОФФАЛО, Н. Й. — Місячні Збори Б-ва св. о. Миколая, Відд. 127, в 11:30 год. перед пол. в церковній залі при Філмор і Онейда вул. Збори відбуваються що третьої неділі по першім. Управа урядує кожної неділі в вище згаданім часі і місці. Проситься вирівняти свої вкладки. — Управа.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні Збори Б-ва св. Йосафата, Відділ 217, в 2-ій год. по пол. в парохіяльній залі, 305 Гудсон Аве. Проситься членів прибути на час. Нова Управа Відділу: Предс. — К. Шевчук, заступник — С. Васьків, Сек. фін. — Франк Голод, заст. — Анд. Гривнак, касир — Матвій Хміляк, заст. — Никола Макусій, секр. рекор. — В. Колданський, зас. — Петро Фута. Контроля: Ів. Теребушка, Роман Пристай і Мик. Василишин. Опікуни над Хворими: Антін Бобуцький, Н. Луцишин, п-ні Николайко і п-ні Сорохтей. Прапороносець — Мих. Малик, На Зборах буде вибір делеґатів на 25-ту Конвенцію. — В. Колданський, секр.

БЕТЛЕГЕМ, Па. — Місячні Збори Б-ва св. Димитрія, Відділ 288, в 11-ій год. рано по Службі Божій. Проситься членів прибути та вирівняти свої вкладки. — Управа.

СТЕМФОРД, Конн. — Місячні Збори Б-ва св. Арх. Михаїла, Відд. 350, в год. 2-ій по пол. в Українськім Народнім Домі, 60 Канал вул. Відбудеться вибір делеґата і заступника на 25-ту Конвенцію. — Т. Фінів, секр.

ГАРТФОРД, Конн. — Місячні Збори Б-ва св. Івана Хрестителя, Відд. 277, в залі Горожанського Клюбу, від год. 2 до 4 по пол. Безпосередньо, о год. 4-ій відбудуться Річні Збори Каси Хворих, на яких будуть рішатися важні справи: як зміна статуту, вибір Комісії і ін. Рішення Зборів, без огляду на скількість присутніх, будуть обов'язувати всіх членів. — Управа.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Місячні Збори Т-ва ім. І. Франка, Відділ 83, в 12-30 год. пол. в Укр. Горож. Клюбі при 847 Френклін вул. — Управа.

НЕДІЛЯ, 18-го ЛЮТОГО 1962:

НЮ ГЕЙВЕН, Конн. — Місячні Збори Т-ва „Любов", Від. 370, в год. 11:45 перед пол. Секретар Відділу збиратиме вкладки від год. 8:30 рано, по першій відправі. Проситься всіх членів і членкинь вирівняти свою залеглість — є багато членів, які платать річну чл. вкладку від січня, а минулого місяця не вирівняли свою виплату. Наше Т-ва тепер не всилі зложити вкладку за залеглих членів. Т-во може тепер виплачувати лише бенефіти і посмертне. Наш Відділ має можливість вислати лише одного делеґата на 25-ту Конвенцію УНСоюзу. Щоб вислати двох Т-во потребує 4 нових членів. Тому вписуйте Ваших дітей чи внуків в члени УНСоюзу. В дальшому повідомляємо, що на Річних Зборах перевибрано предсідника і секретаря, а Т. Воднарчука обрано касиром. — На майбутнє бенефіти в нашому Т-ві виносять лише $45, як для мужчин, так і для жінок. Збори відбудуться в першій кімнаті, в школі при церкві св. Арх. Михаїла, 569 George St. — В. Гіна, секр.

СКРЕНТОН, Па. — Місячні Збори Б-ва св. Марії, Відд. 123 в 2-ій год. по пол. в церковній залі. Є важні справи до полагодження, а також відбудеться вибір делеґата на 25-ту Конвенцію. — Управа.

ПАССЕЙК, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва ім. Івана Франка, Відд. 97, в 2-ій год. по пол. в церковній залі, 45-47 Гоуп Аве. — М. Мельник, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. Дж. — Докінчення Річних Зборів, Сестрицтва Любов, Відд. 37, в 3-ій год. по пол. в УНДомі, під ч. 214-216 Фултон вул. Проситься членкинь прийти на ті Збори. Буде звіт уряду, вибір нового Уряду на 1962 рік. Вибір делеґатки і її заступницю на 25-ту Конвенцію. — А. Гнатюк, секр.

Посмертні згадки

Микола ВАСИЛЬОВСЬКИЙ, довголітній член Б-ва св. Стефана, Відд. 221 УНСоюзу в Шикаґо, помер 23 січня 1962 р., народжений 23 січня 1888 р. в селі Лубно, пов. Березів, Зах. Україна. Оставив в смутку дружину Анну, чотири сини, дві дочки і вісім внуків. Похорон відбувся 27 січня 1962 р. з церкви св. о. Миколая, при участі родини, приятелів та членів Відд. 221. Поховано Його на українському цвинтарі св. о. Миколая. Замість квітів на могилу, зложили на пам'ятник Т. Шевченкові в Вашингтоні по $5 Дмитро Забіян, Стефан Васильовський і Филип Т. Васильовський. Вічна Йому пам'ять!

Т. Шпікула, секр.

Дмитро ГУМЕННИЙ, член В-ва св. Івана Хрестителя, Відд. 270 УНСоюзу в Джерзі Сіті, помер дня 27-го січня 1962 р., на 51-му році життя. Покійний походив з Ковчі Кут, пов. Стрий, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Розалію, дочку Стефанію, затя Тимка та внуку Наталію. Похорони відбулися в середу 31-го січня 1962 р., з похоронного заведення Івана Ковальчика та української кат. церкви св. ап. Петра і Павла в Джерзі Сіті, відтак на кладовище Святого Христа в Арлінґтон, Н. Дж. Вічна Йому пам'ять!

М. Баран, секр.

Кароля КОЗАК, довголітня членкиня Б-ва св. Петра і Павла, Відд. 383 УНСоюзу у Брічпорті, Па. Померла 29 січня 1962 р. Покійна народилася у Брічпорт, Па. Полишила у смутку тата і маму, брата та дві сестри. Похорон відбувся з української кат. церкви св. Петра і Павла 8-го лютого 1962 р., а відтак на цвинтар св. Петра і Павла. Вічна Їй пам'ять!

Ів. Грозінський, секр.

Анна СМЕРЕКА, членкиня УНСоюзу Відд. 143, Т-ва „Любов" у Ґрейт Медов, Н. Дж., вдова по Гаврилу Смерека, упокоїлася дня 23 січня 1962 року. Оставила шість синів, дві доньки, 14 внуків і трьох правнуків. Походила з села Нapівці, пов. Заліщики з дому Кузів. Похорон відбувся з української гр.-кат. церкви у Ґрейт Медов, Н. Дж. Вічна Їй пам'ять!

Е. Дудяк

ТАРЗАН, ч. 4790. Болісний крик в лісі.

FINALLY, TO THE RELIEF OF EVERYONE, JON AUSTIN REGAINED CONSCIOUSNESS

Вкінці, на втіху всім, Джан Остін відзискав притомність.

HE SMILED WEAKLY. "PRETTY ROUGH, BUT I GUESS IT HAD TO BE DONE. WHERE IS TONY?"

Він легко засміявся. — Трохи забрутально. Але я гадаю, що це мусіло бути. Де є Тоні?

ABRUPTLY, IN GRIM RESPONSE TO HIS QUESTION, A PAIN-RACKED SCREAM ECHOED THROUGH THE FOREST

Нагло понура відповідь на його запит — відгомін болісного крику в лісі.